

«РОБОТИ ВИСТАЧАЄ. ТРЕБА БРАТИ ЇЇ РУКАМИ»

(ІНТЕРВ'Ю З ЛЕВОМ СОМОВИМ)

Лев Сомов — актор Київського театру драми і комедії. Специфіка цього театрального колективу, поліфонічного за естетикою, позначається і на особливостях акторської творчості Сомова. Вихований на традиціях класичної школи переживання, він у співпраці з кращими режисерами створює ролі широкої естетичної та жанрової палітри. Це і класичний варіант романтичного героя, і стилізований персонаж комедії італійського Відродження, і герой інтелектуальної драми ХХ століття.

Але в різних моделях режисури Льва Сомова вирізняє притаманна саме йому специфічна манера гри — емоційна, насичена зовнішньою дією, підкреслено драматизована. Його герої завжди зберігають своєрідний «другий план» — особливу незахищеність та гостроту відчуттів; тому навіть відверто комічні ролі мають характер трагікомічний.

У своїх як життєвих, так і сценічних реакціях він безпосередній, щирий. У поєднанні з глибоким, не позбавленим інтелектуального аналізу ставленням це дозволяє йому створювати цілісні, емоційно насичені ролі. Творчість Сомова приваблює небуденністю, силою потрясінь, як актор, він проживає долі своїх персонажів максимально, і така самовіддача захоплює, змушує глядача активно співпереживати.

Вийшов перший телесеріал з життя «нових українців» — «Замкова щілина». Автор сценарію та виконавець однієї з ролей — Лев Сомов, до речі, володар Пекторалі-1996 за «дебют» — п'єсу «Гіркий роман», яка йде у театрі «Сузір'я». Йому 34 роки. Здається, побут не стосується його зовсім — як втілення абсолютної театральності ця людина проносить віру в казку, творену мистецтвом, через суворий реалізм життя.

І ще одне — коли людина хапається за все, це примушує засумніватися в її професіоналізмі. Коли ж те, що вона робить, талановито, то це вже, мабуть, від Бога.

Отже, актор (насамперед!), драматург, сценарист, хореограф, композитор Сомов Лев Миколайович:

— Після інституту мене одразу запросив Едуард Маркович Митницький до свого театру і запропонував дві ролі, одна з яких — Гамлет. Плюс прописку, ставку актора першої категорії та місце в гуртожитку. Це, взагалі, можна собі уявити?!

Але в той день, коли була призначена зустріч з Митницьким, я опинився в Театрі російської драми в кабінеті у режисера Петрова. І через півгодини погодився працювати у нього без прописки, майже без зарплати (я там три роки отримував разову платню як актор допоміжного складу), отримав я її, коли замість Петрова прийшов Митницький.

Там я був зайнятий у 10 виставах: Костя Треплев у «Чайці», Іполіт в «Російських водевілях...»

А потім прийшов Резнікович, і протягом двох місяців «пішли» всі мої вистави. Я, практично, залишився з трьома виставами театру «Браво».

Тоді буквально за кілька місяців з'являються «Привиди» в постановці С.Мойсєєва (театр «Браво»), «Гіркий роман» (театр «Сузір'я») та «Комедія про принагідність гріха» (Театр драми та комедії) режисера Ю.Одинокого. І всі вони в номінаціях Пекторалі. Критики навіть іронізували: «Ти що, Сомов, окупував весь Київ своїми виставами?»

Без роботи гину. Мені дуже погано, починається депресія.

— Чи не тому Ви почали писати п'єсу про Єсеніна «Гіркий роман»? Адже Ви до того не займалися драматургією.

— Так, написання п'єси якраз припадає на прихід Резніковича в Театрі російської драми. І я змушений був писати. Це досить відома історія: Мирослава Резніченко, з якою ми колись працювали в Театрі російської драми, сказала, що мріє зіграти Айседору Дункан, а я, мовляв, так схожий на Єсеніна, що вона б зі мною зіграла. І я почав шукати п'єсу — не збирався її писати (я артист, а не драматург). Зібрав дуже багато матеріалу; спочатку намагався його доповнити. Тим паче, що я зовсім не уявляв собі, як це — писати. Поступово з'явилися перші діалоги, етюди, епізоди. Зрештою, це все вилилося в 140 сторінок, а це близько чотирьох годин драматичної дії. Те, що бачить глядач зараз, — це шостий варіант, створений у сценічній співпраці з актором Дмитром Лаленковим та режисером Юрієм Одиноким.

Ми немов витиснули з матеріалу те, що вражало б глядача. Ми натискаємо на чуттєві точки, а не на, скажімо, географічно-сюжетні. Нас цікавить емоційний заряд того, що відбувалося між Сергієм Єсеніним та Айседорою Дункан. Це дуже дивна історія, неординарний союз. І за час, що минув, вона обросла такими трактуваннями, що знайти істину стало надзвичайно важко... Це містика — чому вона загинула майже відразу після того, як їх союз розпався? Ми спробували зробити все на інтуїтивно-чуттєвому рівні, щоб було близьким глядачеві. І, здається, не помилилися. Я вдячний Юрію Одинокому, він направив мене як драматурга, спрямував п'єсу в чуттєве річище, де не потрібно нічого раціонально пояснювати.

— Що, до речі, сказало вам акторське самолюбство, коли

ви отримали Пектораль за драматургію?

— Нічого. Абсолютно. Я з інституту так вихований Миколою Миколайовичем Рушковським, що на призи, грамоти чи премії реаую легко. Він назавжди відбив у своїх учнів споживацьке ставлення до театру та пиху. Натомість дав відчуття нестачі повітря, коли не працюєш.

— З такою кількістю талантів вам це не загрожує.

— Талант, як не прикро, у тому, щоб знайти свою нішу, свою дорогу і розвивати себе. Адже стільки нещасливих людей!

— Повернемося до ваших ролей. Першою з них називають згадану вже роль Кості Треплева у Чеховській «Чайці».

— Про це не будемо говорити, це моя болюча тема. «П'ять пудів кохання» — улюблена моя вистава. Я дуже сумую за нею. Це була неординарна постановка Митницького. У мене з нею пов'язаний акторський злет, я багато чого навчився. Взагалі, ще з інституту була мрія — зіграти Костю. А зіграли виставу тільки 36 разів.

— Тоді розкажіть про кіно. Я бачила лише один фільм, де ви зіграли, — «Інший» Сергія Маслобойщикова; але цього виявилось досить, щоб побачити, наскільки ви можете бути різним. По-перше, я вас не впізнала...

— Мама не впізнала, коли я приїхав після зйомок. Адже мені виголили брови, вистригли шматки волосся, ще й пофарбували в рудий колір. А ще, пам'ятаєте ту сцену, де я піну пускаю з рота, для цього довелося чистити зуби кремом для гоління. Зубна емаль злізла — було дуже боляче. Там був дуже емоційний шматок, Балаян сказав мені випити горілки. Я випив, і трохи на стіну не поліз — оце все на мої зуби! Так що шматок справді вийшов дуже емоційний.

— Хто б міг подумати — такі жертви!

— Про жертви можна розповідати дуже довго. Я на цих зйомках взагалі трохи не повісився. Обірвалася страхувальна мотузка — і я повис у зашморгу. Хлопці за камерою остовпіли, і лише Іветта, героїчна жінка, підхопила мене, коли я вже висів.

Або ще кадр, де Денис Карасьов штовхає мене в калюжу. Напередодні зйомок в неї прорвала

каналізація, і щоб не було видно, накидали стружок. Ми випили коньяку — і в це лайно...

Денис собі на зйомках роговицю обпалив і осліп на деякий час. Стільки в цьому кіно було емоцій. І все це за три копійки — на дебют багато грошей не дають.

— Що вас пов'язує з кінематографом, крім цього фільму?

— Я, взагалі-то, не дуже люблю кіно. Коли я потрапив до Маслобойщикова, він мене цим «отруїв», і після зйомок були страшні депресії. Я опинився в ситуації героїні Чурікової, яка все казала режисерові: «У вас для мене ролі немає? Дивно.» Я все не міг збагнути, як же це так. А потім зрозумів, що кіно — разовий момент і «прожити» тут випадає один раз. Залишається пам'ятник. Дивишся на це збоку, як на картинку.

— Але, принаймні, це залишається в історії. Не так як в театрі.

— Ні, я таке мистецтво не люблю.

А другий мій дотик до кіно — це Костя Шафоренко «Шоста година останнього тижня кохання». І я не знаю, коли наступний раз погоджусь на зйомки. Це має бути або Маслобойщиков, або Шафоренко, або людина, що не через посередників, не по телефону мною зацікавиться.

— Не боїтеся залишитися без роботи? Добре, коли є ролі в театрі, а якщо ні?

— Такого не може бути! У мене 27 вистав на місяць — це мало? Мені вистачає. Іноді «корвалол» доводиться пити. Я перераховую всі свої вистави — десь через три місяці зіграю тисячну. А скільки в репетиціях, скільки в планах! Зараз закінчую ще одну п'єсу: про невдалий медичний експеримент — з дебіла роблять нормальну людину. Дасть Бог, будемо ставити її в «Сузір'ї». Буде така страшна комедія.

Я не розумію людей, які закінчили інститут і скаржаться: «Ми такі хороші, талановиті, а театрів нема, роботи нема...» Можливо, це я такий впертий — я б'юся, зустрічаюся з людьми. Я сам собі спокою не даю. Напишу 140 п'єс, 141-ша буде поставлена. Не була б ця — була б інша, п'ята, десята...

Роботи вистачає. Треба тільки брати її руками.

Жовтень, 1997 року.
Розмову вела Тетяна Кур.